

مہرفے رشتہ حقوق | ادامہ
تحصیل، بازار کار و درآمد

معرفی رشته حقوق

رشته حقوق، یکی از شاخه های علوم اجتماعی است؛ که به بررسی قوانین و مقررات حقوقی مربوط به جامعه می پردازد. هدف اصلی از ایجاد رشته حقوق، پرورش افرادی متخصص، مجرب و کارآمد در زمینه های مختلفی مانند وکالت، قضاوت، سردفتری است

تاریخچه تدریس حقوق در ایران

در ایران برای اولین بار در سال ۱۲۹۸، مدرسه حقوق زیر نظر وزارت عدلیه تاسیس شد. در سال ۱۳۰۰ اولین مجمع وکلای دادگستری در ایران تشکیل و نخستین نظامنامه وکلای رسمی عدلیه تدوین شد. در سال ۱۳۰۹ نیز کانون وکلا در قسمت جنوبی خیابان باب همایون به طور رسمی افتتاح شد. اولین آزمون سراسری کانون وکلا برای اخذ پروانه وکالت نیز در سال ۱۳۷۲ برگزار شد. در سال ۱۳۱۳ با تاسیس دانشگاه تهران، مدرسه حقوق با مدرسه تجارت و مدرسه سیاسی تلفیق شد و دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی را به وجود آورد. مجدداً در سال ۱۳۴۰ نام این دانشکده تغییر کرد و به دانشکده حقوق و علوم سیاسی تبدیل شد و تا به امروز تحت همین عنوان دانشجو می پذیرد. به مرور آموزش رشته حقوق در دانشگاه‌های مختلف کشور گسترش پیدا کرد.

توانایی های لازم برای رشته حقوق

رشته حقوق برای چه افرادی مناسب است؟ آیا فقط علاقه به هدف نهایی یعنی وکالت، قضاوت یا مشاوره حقوقی برای انتخاب این رشته کافی است؟ تبدیل شدن به یک حقوقدان فقط با گذراندن تعدادی واحد دانشگاهی و گرفتن لیسانس و فوق لیسانس امکان پذیر نیست. برای اینکه در هر رشته‌ای احساس آرامش کنید و از شغل خود لذت ببرید، قطعاً باید توانایی‌ها و مهارت‌های مختلفی داشته باشید یا آن‌ها را در خود پرورش دهید. در ادامه گفته‌ایم که توانمندی‌های مورد نیاز این رشته چه هستند.

علاقه مندی درسی برای حقوق

درس‌های رشته حقوق حفظیات زیادی دارند. از طرفی بیشتر مباحث حقوق مرتبط با فلسفه، روانشناسی، منطق و جامعه‌شناسی هستند. باید ببینید می‌توانید از پس حفظیات بریابید و به این نوع مباحث علاقه دارید یا نه. از طرفی زبان انگلیسی، فرانسوی و عربی شما برای مطالعه و کسب دانش از منابع حقوق باید قوی باشند. همچنین زبان فارسی و قدرت نگارش در این رشته اهمیت بسیار زیادی دارند.

توانمندی های شخصیتی برای حقوق

یک حقوقدان با مشکلات حقوقی بین افراد یا مسائل مهم سیاسی سر و کار دارد. بنابراین نیازمند توانمندی های مختلفی از جمله موارد زیر است:

- جسارت
- فن بیان و سخنوری
- اعتماد به نفس بالا
- قدرت تحمل و صبوری
- ناامید نشدن از شکست
- شجاعت
- دقت بالا و توجه به جزئیات
- روحیه کنجکاوی و جستجوگری
- پشتکار بالا در مطالعه و کار

مهارت های فردی برای یک حقوق دان

- توانایی اثر گذاری روی افراد با کلام و رفتار
- قدرت استدلال بالا
- مهارت تحلیلی
- داشتن مهارت تفسیر مسائل

دروس رشته حقوق

دانشجویان باید در مقطع کارشناسی یا لیسانس حقوق بسته به برنامه مصوب وزارت محترم علوم حدود ۱۴۰ واحد درسی را بگذرانند که مدت زمانی حدود ۸ ترم و ۴ سال طول می‌کشد. واحدهای درسی این رشته به ۴ گروه تقسیم می‌شوند:

- دروس عمومی
- دروس پایه
- دروس تخصصی
- دروس اختیاری

دروس عمومی رشته حقوق

- زبان خارجی
- معارف اسلامی
- تاریخ اسلام
- انقلاب اسلامی
- متون اسلامی
- فارسی
- اخلاق اسلامی
- تربیت بدنی
- تنظیم خانواده

دروس پایه کارشناسی حقوق

- مقدمه علم حقوق
- حقوق جزای عمومی
- حقوق اساسی
- حقوق مدنی
- مبانی علم اقتصاد
- عربی
- مالیه عمومی
- مبانی جامعه‌شناسی

دروس تخصصی رشته حقوق

- آئین دادرسی مدنی
- متون حقوقی
- آئین دادرسی کیفری
- حقوق اساسی
- حقوق جزای عمومی
- حقوق بین‌المللی عمومی
- حقوق سازمان‌های بین‌المللی
- حقوق اداری
- اصول فقه
- متون فقه
- حقوق تجارت
- قواعد فقه
- حقوق تطبیقی
- ادله ثبات دعوی
- حقوق کار
- پزشکی قانونی
- کار تحقیقی
- حقوق بین‌المللی خصوصی

دروس اختیاری کارشناسی حقوق

- بزهدکاری اطفال
- پلیس عدمی
- کیفر شناسی
- حقوق دریایی
- حقوق هوایی
- داوری بین المللی
- اصول روابط بین الملل
- آیات الاحکام
- حقوق ثبت
- حقوق بیمه
- حقوق بانکی
- اصطلاحات حقوقی به زبان عربی
- تامین اجتماعی
- حقوق بشر در اسلام

بازار کار رشته حقوق

بازار کار این رشته اشباع نشده است و فارغ‌التحصیلان فقط بر حسب مهارت‌ها، توانمندی‌ها و تلاش خود می‌توانند به درآمد برسند. گرفتن پروانه وکالت یا مدرک تحصیلی بالاتر هم در ورود به بازار کار موثر هستند. باید توجه داشته باشید که به دلیل افزایش داوطلبان و طرح تسهیل صدور مجوز وکالت، رقابت برای جذب پرونده‌های حقوقی بیشتر از قبل شده و به تبع آن، کسب درآمد برای وکلای گمنام نیز سخت‌تر خواهد شد. در برخی گرایش‌های حقوق مانند حقوق نفت و حقوق ارتباطات که تعداد فارغ‌التحصیلان کمتر است بازار کار رو به رشدی وجود دارد.

مشاغل رشته حقوق

مشاغل رشته حقوق بر اساس گرایش‌های رشته حقوق تعریف می‌شوند. بسیاری از دانش‌آموزان به عشق وکالت این رشته را انتخاب می‌کنند و دوست دارند مسیر وکیل شدن را بدانند. دو نهاد اصلی برای کسب پروانه وکالت در ایران وجود دارند شرکت در آن‌ها شرایط عمومی و اختصاصی متعددی دارد. از طریق شرکت در آزمون آن‌ها و آوردن نمره قبولی می‌توان پروانه وکالت کسب کرد که درجه‌بندی‌های مختلفی هم دارد. برای وکیل شدن باید یک دوره ۱۸ ماهه کارآموزی هم طی کنید و پس از آن مجدداً در آموزی تحت عنوان آزمون اختیار شرکت کنید تا به وکیل پایه یک دادگستری تبدیل شوید. برای کار به عنوان سردفتر یا مشاغل دیگر هم فقط داشتن کارشناسی حقوق کافی نیست بلکه باید مجوزهای لازم را کسب کنید.

از جمله محیط‌های کاری و مشاغل رشته حقوق می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- بازپرسی و دادیاری
- تحریر ادله
- امور ورشکستگی و سرپرستی محجورین فنی و حقوقی
- ادارات اجرای احکام شامل موارد مدنی و کیفری
- ادارات ثبت اسناد و املاک
- سردفتر و دفتریار در دفاتر اسناد رسمی
- وکالت دعاوی خصوصی و دولتی
- تنظیم قراردادهای اقتصادی و بازرگانی داخلی و خارجی
- مشاور حقوقی
- عریضه‌نویسی

درآمد مشاغل حقوقی

به جز قاضیان و دادیاران که معمولاً با توجه به شاخص‌های مختلف، حقوق ثابت و مشخصی دریافت می‌کنند، درآمد وکلای و کارشناسان و مشاوران دقیقاً مشخص نیست چون به فاکتورهای متعددی مانند سطح تحصیلات، حوزه کاری، شغل، تعداد پرونده‌ها، رزومه و توانمندی‌های شخصی بستگی دارد. فردی با تحصیلات در رشته حقوق، ممکن است بیش از صد میلیون در ماه و در مواردی ممکن است درآمد آن‌ها بسیار محدود باشد.

گرایش های رشته حقوق

حقوق در مقطع کارشناسی هیچ گرایشی ندارد. اما ادامه تحصیل رشته حقوق تا مقطع دکترا در گرایش های مختلفی امکان پذیر است

گرایش های کارشناسی ارشد حقوق

-
- حقوق خصوصی
 - حقوق ارتباطات
 - حقوق ثبت اسناد و املاک
 - حقوق اسناد و قراردادهای تجاری
 - حقوق بین الملل
 - حقوق جزا و جرم شناسی
 - حقوق کیفری اطفال و نوجوانان
 - حقوق عمومی
 - حقوق نفت و گاز
 - حقوق بشر
 - حقوق مالکیت فکری
 - حقوق اقتصادی

-
- حقوق دادرسی اداری
 - حقوق محیط زیست
 - حقوق تجارت بین الملل
 - حقوق خانواده
 - حقوق تجاری اقتصادی بین المللی
 - حقوق شرکتهای تجاری
 - مدیریت دادگستری
 - مدیریت نظارت و بازرسی
 - مدیریت اصلاح و کیفرهای قضایی
 - حقوق حمل و نقل
 - حقوق سردفتری
 - حقوق مالی
 - فقه و حقوق جزا
 - حقوق تجارت الکترونیکی

مزایای رشته حقوق

- گرایش‌های فراوان در مقاطع ارشد و دکترا
- گسترده بودن زمینه‌های شغلی
- درآمد خوب
- جایگاه اجتماعی خوب
- امکان ارتقای شغلی و گسترش کار و درآمد

معایب رشته حقوق

- حقوق رشته آسانی نیست و برخلاف خیلی از رشته‌های دیگر، فقط گذراندن واحدها و گرفتن مدرک دانشگاهی برای مشغول به کار شدن کافی نیست. بنابراین شاید موارد زیر را نتوان از معایب این رشته به حساب آورد، بلکه سختی‌های آن هستند:
- خطرپذیری در برخی زمینه‌های شغلی
- بودن در معرض مناقشات و اختلافات
- وابستگی درآمد به مطرح بودن
- نیاز به صبر و حوصله بالا برای مطرح شدن
- وابستگی درآمد به شرکت در آزمون‌هایی مانند آزمون وکالت
- رقابت بالا برای قبولی در دانشگاه‌های خوب رشته حقوق

رشته فقه و حقوق

این رشته وظایف و حقوق انسان را از دیدگاه تشریحات الهی بیان میکند، حقوقی که از روی حکمت و بر روی محور مصالح خردمندانه است و در زمینه رابطه میان انسان و خدا، رابطه انسانها با یکدیگر یا وظایف انسان نسبت به خود و طبیعت میباشد. از آنجا که نظام حقوقی کشور ما به ویژه در قوانین مدنی و کیفری بر پایه مستحکم قرآن و فقه اسلامی و بخصوص مکتب فقهی جامع و غنی امامیه و اندیشه های والا و دقیق مشهور فقهای گرانقدر استوار و بنا گردیده، این دانشگاه در تلاش است تا با ارائه واحدهای فقهی و حقوقی در رشته ی فقه و حقوق اسلامی، متخصصانی متعهد و آشنا به مسائل فقهی و حقوقی تربیت نماید. در این رشته با مطالعه متون غنی فقه استدلالی و اصولی (همچون مکاسب و رسائل در مقطع کارشناسی ارشد و شرح لمعه و اصول مظفر در مقطع کارشناسی) در کنار متون حقوقی، قدرت تحلیل و استنباط حقوق اسلامی از منابع معتبر و اصیل اسلامی را تقویت نماید. از آنجا که کسب چنین توانی میسر نمی شود مگر با بهره گیری کامل از متون عربی و داشتن روحیه تحلیل و استدلال در این رشته دروسی مانند ادبیات عرب، منطق و فلسفه به صورت مقدماتی مورد مطالعه قرار می گیرد.

تفاوت رشته فقه و حقوق اسلامی با رشته حقوق

رشته حقوق، بیانگر اصولی است که از نظر عقل و عرف بشری، رعایت آنها در زندگی برای ایجاد نظم و امنیت لازم است؛ اصولی که امکان دارد طبق تشخیص عقل، مصلحت موقت اما فوری داشته باشد. از این رو در این رشته مطالعه قوانین و متون حقوقی در درجه ی اول اهمیت است و به دروسی نظیر فقه و اصول فقه که منابع استنباط حقوق اسلامی است، بسیار کم و ناچیز پرداخته شده است، در حالیکه از آنجا که نظام کشور ما نظامی بر پایه ی حقوق اسلامی است ضرورت دارد اصول و قواعد بشری بر مبنا و پایه ی قوانین الهی تنظیم و تعیین گردد و لذا ضروری است منابع و متون غنی اسلامی مورد مذاقه و مطالعه جدی قرار گرفته و با اتخاذ قواعد حقوق اسلامی از متون فقهی (علاوه بر آشنایی با قوانین کشور و نظریات حقوقدانان) قوانین و مقرراتی متناسب با حاکمیت نظام اسلامی تهیه و تنظیم گردد؛ و این مهم محقق نمی شود مگر با محققانی که هر دو حوزه فقه و حقوق را همزمان مطالعه نموده باشند؛ رشته فقه و حقوق اسلامی عهده دار تربیت چنین محققانی است.

دو رشته فقه و حقوق و حقوق، در ساختار و مبانی تفاوت چندانی با هم ندارند و عمده تفاوت بین این دو رشته به نسبت و تعداد واحدهای فقه و حقوقی در آن ها برمی گردد. هر دو این رشته ها به بررسی منابع فقه و اصول و مطالعه دروس حقوقی می پردازند. عناوین دروس این دو رشته در مقطع کارشناسی تفاوت زیادی با هم ندارد اما تفاوت اصلی بین این دو رشته در تمرکز هر کدام بر بخش خاصی از این تقسیم بندی است و تفاوت در واحدهای مطالعاتی آن هاست.

در رشته حقوق قالب دروس تخصصی که دانشجویان مطالعه می کنند دروس حقوقی است و در کنار آن از دروس فقهی من باب آشنایی با اصول اولیه فقه و اصول مباحثی مطالعه می شود. اما در رشته فقه و حقوق اکثریت واحدها رویکرد فقهی دارند و دروس حقوقی در حد آشنایی کلی مورد مطالعه قرار می گیرد.

در کارشناسی هر دو رشته دانشجویان در مجموع حدود ۱۴۵ واحد درسی می گذرانند، که شامل دروس عمومی، پایه و اختصاصی می باشد. تعداد واحدهای دروس تخصصی هر دو رشته حدود ۸۵ واحد است که اکثرا آن ها عناوینی مشترک هستند اما با میزان واحدهای متفاوت است.

سوالات متداول

آیا آزمون وکالت برای دانشجویان فقه و حقوق قابل شرکت است؟
بله؛ آزمون وکالت برای دانشجویان سال آخر فقه و حقوق قابل شرکت است.

آیا آزمون قضاوت برای دانشجویان فقه و حقوق قابل شرکت است؟
بله؛ آزمون قضاوت برای دانشجویان سال آخر فقه و حقوق قابل شرکت است.

آیا آزمون سردفتری برای دانشجویان فقه قابل شرکت است؟
بله؛ آزمون سردفتری برای دانشجویان سال آخر فقه و حقوق قابل شرکت است.

آیا آزمون سردفتری ازدواج برای دانشجویان فقه و حقوق قابل شرکت است؟
بله؛ آزمون دفاتر ازدواج و طلاق برای دانشجویان سال آخر فقه و حقوق قابل شرکت است.

سخن پایانی

- حقوق‌دان‌ها از جایگاه اجتماعی و مالی مناسبی برخوردار هستند و به همین دلیل حقوق یکی از رشته‌های پرطرفدار علوم انسانی است. رقابت شغلی بالایی برای قبولی و همچنین استغال در این رشته وجود دارد. اما به دلیل گسترده بودن گرایش‌ها و زمینه کاری حقوق، افراد با به دست آوردن تجربه و مهارت می‌توانند مشغول به کار شوند و درآمد خوبی داشته باشند. با توجه به همه نکاتی که در این مطلب درباره توانمندی‌های مورد نیاز برای این رشته، دروس مهم برای قبولی در رشته حقوق، دروس دانشگاهی و مشاغل آن گفتیم، می‌توانید درباره انتخاب آن تصمیم‌گیری کنید.

